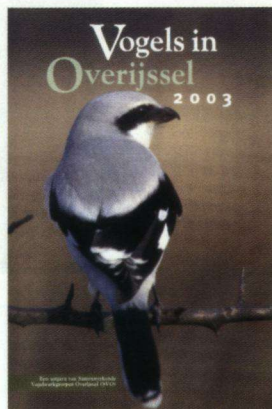

Vogels in Overijssel 2003

De Samenwerkende Vogelwerkgroepen Overijssel (SVO) heeft een nieuwe bundel uitgegeven met artikelen over vogels die in de gehele provincie voorkomen. 'Vogels in Overijssel 2003' is het tweede nummer van een reeks waarvan, zo is de bedoeling, jaarlijks een uitgave zal verschijnen. Het eerste nummer van 'Vogels in Overijssel', dat betrekking had op 2002, werd goed ontvangen en er wordt nu alweer gewerkt aan materiaal voor nummer drie. Het lijkt erop dat deze reeks de kans zal krijgen het bestaansrecht te bewijzen, zoals de auteurs hopen. Deze uitgaven kwamen tot stand door een bundeling van krachten in de provincie en vormen zo een nuttige aanvulling op de publicaties van de lokale vogelwerkgroepen. Een prima initiatief! De onderwerpen die in 'Vogels van Overijssel' aan bod komen, zijn: het tellen van Klapeksters, de spectaculaire toename van de Grote Zilverreiger in de provincie, broedgevallen van de Mandarijneend, kritische weidevogels in het Provinciaal Weidevogelmeetnet, de Zwarte Stern als broedvogel in het reservaatgebied Giet-hoorn-Wanneperveen, een bolwerk van de Roodborsttapuit op de Sallandse Heuvelrug, ringresultaten van de Rietzanger in het Zwarte Meer en voedsel- en territoriumgebruik van overwinterende Klapeksters in de Engbertsdijksvenen. Ook bevat het boekje een aanvulling op de bestaande lijst van alle in Overijssel waargenomen vogelsoorten.

De teksten zijn geschreven door Peter van den Akker, Obe Brandsma, Gerrit Dommerholt, Gerrit Gerritsen, Martin Heinen, Vincent Martens, Jan Nap en Evert Ruiter. De uitgave is fraai geïllustreerd met tekeningen van Evert Ruiter, Marjan Schutte, Martin Heinen, Ronald Messemaker en Wouter van Gils. Bertus Webbink leverde een foto van een Klapekster voor de voorkant!

Het derde nummer van de reeks zal verschijnen op de '4de Overijsselse Vogelaarsdag', op zaterdag 6 november 2004, die zal worden georganiseerd door de Vogelwerkgroep Midden-Overijssel te

Nijverdal. Het programma voor dit evenement zal op <http://www.vwgzwolfe.nl> worden gepubliceerd.

Akker, P. van den & G. Gerritsen (2003): Vogels in Overijssel 2003. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Overijssel. 80 pagina's. 14,7 x 21 cm. Met tekeningen, grafieken en tabellen. Deze fraaie bundel is te koop voor € 6,- bij Natuur Milieu Overijssel, Stationsweg 3, Zwolle. Toezending kan ook, namelijk door € 7,30 over te maken op bankrekening 41.35.71.203 of postbankrekening 30.94.594 van Natuur Milieu Overijssel te Zwolle, onder vermelding van 'Vogels in Overijssel 2003' en vermelding van uw adres.

RAK

Birds of Africa, south of the Sahara

Het is een voorrecht om het verschijnen van veldgidsen als deze 'Birds of Africa' mee te kunnen maken. Recensent ontving het boek kort na terugkeer van een drie weken durende vogelreis door Ethiopië. 'Hadden wij daar maar met deze determinatiegids kunnen werken...', was de verzoeking, want nu moesten wij het doen met 'Birds of East Africa' van Van Ferlo, een gids die ons niet tot applaus kon brengen. Voorts hadden wij nog de beschikking gehad over 'Birds of Kenya & Northern Tanzania' door Zimmerman et al. en over het (te kostbare) fotoboekje 'Endemic Birds of Ethiopia'. Nee, dan deze gids, stellig één van de uitnemendste in 2003 verschenen vogel-

boeken. De Zuid-Afrikaanse auteurs Ian Sinclair en Peter Ryan behandelen in 'Birds of Africa' alle vogelsoorten van het Afrikaanse continent ten zuiden van de Sahara. De noordelijke begrenzing loopt in feite door het midden van de Sahara. De gids sluit daarmee aan op een respectabele reeks veldgidsen over de vogels van het palearctische gebied. Dit betekent ook dat de vogelaar met deze gids overal terecht kan in het zuidelijke gebied, vanaf de lijn Mauretanië tot Soedan.

Niet eerder verscheen een veldgids die het bracht tot ruim eenentwintighonderd behandelde vogelsoorten. Dat is meer dan twintig procent van de mondiale avifauna! Ondanks dat slaagden de uitgever en auteurs erin met een veldgids voor het voetlicht te komen die aanzienlijk toegankelijker is dan vele andere, minder ambitieuze uitgaven. Zulks dankzij het plezierige formaat, dat inderdaad geschikt is voor gebruik in het veld. Voorts kan die gebruiker werken met de ideale drie-eenheid 'plaat-tekst-verspreidingskaartje' op double-spread. Vervolgens was men zo verstandig de vertrouwde Wetmore-volgorde te handhaven, zodat tijdrend en ergerniswekkend zoekwerk wordt vermeden. Om nog sneller de begeerde soort te kunnen vinden, zijn deze verdeeld over veertien soortgroepen, die ieder een eigen kleurcode kregen, die duidelijk in de gids zijn aangegeven. Tot slot deed het redactieteam voor de illustraties een beroep op drie kunstenaars die hun sporen ruimschoots verdienden: Norman Arlott, Peter Hayman en Alan Harris. Deze drie leverden 359 kleurenplaten af, waarbij ter ondersteuning van het determinatiewerk, veel soorten aparte losse afbeeldingen meekregen. Degenen die al werkten met de in 1993 verschenen 'Illustrated Guide to the Birds of Southern Africa', zullen een aantal platen herkennen, want deze werden opnieuw gebruikt in deze gids. Hoewel men er niet aan ontkwam de tekst knoppt te houden, krijgt de gebruiker toch verrassend veel informatie voorgeschoteld. Er is een doeltreffende kleedbeschrijving, inclusief verschillen met veel gelijkende soorten. Voorts worden vermeld biotoop, status en geluid. Alle soorten van het continent komen aan bod, waarbij voor zeevogels een tweehonderd mijlszone werd aangehouden. Madagascar en andere eilanden in de Indische Oceaan blijven

buiten beschouwing, maar het voor de kust van Somalië gelegen Socotra is wel inbegrepen.

'Birds of Africa' inspireert tot reisplannen en recensent hoopt nog menigmaal met deze gids in de bagage zuidwaarts te gaan. Op de omslag staan afgebeeld Ruspoli's Toerako's, één van de door vogelaars begeerde endemen in Ethiopië. Een goede keus voor een bijzonder boek.

GLO

Sinclair, I. & P. Ryan (2003): Birds of Africa south of the Sahara. 760 bladzijden. 21,2 x 14,8 cm. Geïllustreerd door Norman Arlott, Peter Hayman en Alan Harris. ISBN 1-868-72857-0. Illustraties in zwart-wit en in kleur, met verspreidingskaartjes. Gesponsord door F.H. Chamberlain Trading. Uitgever Struik Publishers, Kaapstad. Prijs € 45,50.

Ornithologisch jaarverslag Texel 2003

Binnen de verscheidenheid van Nederlandstalige ornithologische uitgaven verwierven de jaarverslagen die de Vogelwerkgroep Texel uitgeeft, faam. Ook al omdat het eiland een bijzondere plaats inneemt in de lijst van nationale en zelfs Europese vogelgebieden. Omdat het jaarverslag excelleert in gedetailleerdheid, foto's en fraaie uitvoering, kijken inmiddels vooral ook 'overkanters' ieder voorjaar uit naar de komst van het boekje met daarin het Texelse vogel-wel-en-wee in het voorbije jaar. Niet ten onrechte, want dat geldt wederom voor het verslag over 2003, het zevende op rij. Texel kwam in 2003 uit op 264 waargenomen vogelsoorten, waarvan vijf nieuw waren voor het eiland. Het boekje bevat schitterende foto's van deze soorten. Het zijn de Bairds Strandloper, de Oostelijke Blonde Tapuit, de Woestijntapuit en de Provençaalse Grasmus. De opnamen zijn alle van René Pop. Daar blijft het niet bij: Goudlijster, Daurische Klauwier, Dwerggors en Pallas' Boszanger zijn slechts een greep uit de vele *rara avis* die Texel in 2003 aandeden en die een fijne foto kregen. Daarenboven is René Pops cover een plaat om lang naar te kijken; het betreft een Morinelplevier, één uit het troepje dat rond 10 mei verbleef in Zuid-Eierland. Het is echter de rijkdom aan min of meer gewone Nederlandse (broed)vogels die Texel roem opleverde. Uit het verslag blijkt dat de vogelwerkgroep leden van het reilen en zeilen van hun vogels goed op de hoogte

zijn. Een paar voorbeelden van soorten die iedere vogelaar na aan het hart liggen: Blauwe Kiekendief achttien territoria, Boomvalk nog slechts drie, Havik inmiddels dertien en Strandplevier twee. Bij de Grutto lezen wij 'in de periode 1990-2003 gelijk gebleven of afgenomen'. Met tien territoria, waarvan eentje op De Schorren, gaf de Velduil ten opzichte van voorgaande jaren herstel te zien. De Visdief kwam met 324 territoria op het hoogste aantal in veertig jaar. De Tapuit kelderde van 124 territoria in 1991 naar vierentwintig (!) in 2003. Dit lijken alle koele cijfers, maar daar waar nodig kan de lezer rekenen op een weliswaar nuchtere, maar wel gerichte toelichting. Kees Camphuysen geeft zijn onderzoeksresultaten aan een reeks Papegaaiduiikers die gedurende de winter van 2003 op het strand aangetroffen werden. Het was wederom Arend Wassink die zich belastte met de eindredactie. Hulde. De Vogelwerkgroep Texel is er nu zevenmaal in geslaagd vogelend Nederland te onthalen op een voorbeeldig jaarverslag. Proficiat. Deze continuïteit schiept wel verwachtingen.

GLO

Wassink, A. (red.) (2004): Ornithologisch jaarverslag Texel 2003. 48 pagina's. Met kleurenfoto's. Medewerking van Adriaan Dijkse, Kees Camphuysen, Pieter Duin, René van Rossum en René Pop. Te koop bij de drie boekhandels in Den Burg op Texel, bij EcoMare en bij de VVV Texel. Prijs € 6,50 (exclusief verzendkosten). Ook te bestellen door overmaking van € 8,- (dit is inclusief porto) op giro 5312854 ten name van Vogelwerkgroep Texel, Den Burg, onder vermelding van 'Jaarverslag 2003' en naam en adres.

Raptors in the New Millennium

De Sociedad Española de Ornitología (SEO/BirdLife), de Spaanse ornithologische organisatie, heeft berekend dat de broedpopulatie Vale Gieren in Spanje ruim 22.000 paren omvat. Dat is een groei van dertigduizend exemplaren sedert de eerdere telling in 1989! Deze informatie valt te lezen in 'Raptors in the New Millennium', de verslagen van de voordrachten op de bijeenkomst van roofvogelkundigen in Eilat, Israël, in april 2000. De uitgave verscheen al een poosje terug, maar verdient zeker aandacht. Helaas is het echter moeilijk te verkrijgen.

Uit de bijna 110 artikelen die dit boek over 'raptors' biedt, slechts een greep. De resultaten die worden behaald door roofvogels uit

te rusten met satellietzenders, zijn altijd weer verbluffend. Gezenderde Bastaardarenden komen tot in Zambia, een ontdekking die dat land een nieuwe soort opleverde. Tegenwoordig bestaan er zenderjes die slechts twintig gram wegen. Deze zijn geschikt voor middelgrote roofvogels als Wespddieven en Visarenden. Bij de bijeenkomst in Eilat kreeg de Bastaardarend veel aandacht, evenals de Kleine Torenavalk en de Grauwe Kiekendief. Van de laatste soort een boeiend verslag over diens trek bij Gibraltar (de eerste al op 21 juli), en een bijdrage van Russische onderzoekers die vaststelden dat in Europees Rusland Steppekiekendieven, Blauwe en Grauwe Kiekendieven in de twintigste eeuw als gevolg van menselijke invloeden op het landschap, geheel nieuwe biotopen betrokken. De vele bijdragen over de roofvogels in Rusland en Kazachstan zijn buitengewoon boeiend. De zeer bedreigde Apenarend, the Great Philippine Eagle, staat er misschien iets minder beroerd voor dan wordt aangenomen. Uit een tienjarig onderzoek aan de najaarstrek van roofvogels over Noord-Israël blijkt dat jaarlijks gemiddeld zo'n 442.954 exemplaren passeren, waarbij vijfendertig soorten zijn betrokken, met Wespddief, Schreeuwarend en Balkansperwer op de eerste drie plaatsen. Steppe-arenden nemen af in aantal. Uit Duitsland kwam het zorgwekkende bericht dat ontsnapte, door valkeniers 'geproduceerde' hybride valken, broedparen vormen met Slechtvalken en tot nageslacht komen. Verder ook, aansluitend op het succes van de Spaanse Vale Gieren, een bijdrage van Spaanse onderzoekers die op een bij Cádiz gelegen vuilnisstortplaats op een bepaald moment vele honderden foeragerende Vale Gieren telden, samen met duizenden meeuwen, Koereigers, Zwarte Wouwen en Ooievaars. Deze vuilnisstortplaats en andere in Spanje zijn vaste stopplaatsen voor over Spanje trekkende (roof)vogels. Zij brengen daar uren door. Roofvogelliefhebbers kunnen met deze uitgave eveneens uren doorbrengen.

GLO

Yosef, R., M.L. Miller & D. Pepler (red.) (2002): Raptors in the New Millennium. Proceedings of the World Conference on Birds of Prey & Owls held at Eilat, Israël, 2-8 April 2000. Joint meeting of the Raptor Research Foundation and the World Working Group on Birds of Prey and Owls. 276 pagina's. Prijs £ 17,50. Uitgegeven door het International Birding & Research Center in Eilat, P.O. Box 74, Eilat 88000,

Israël. Te verkrijgen via de
NHBS Mailorder
Bookstore, 2-3 Wills Road,
Totnes, Devon TQ9 5XN,
Verenigd Koninkrijk.
Website: [http://
www.nhbs.com](http://www.nhbs.com). Email:
nhbs@nhbs.co.uk.

**Bestellen
Vogelkalender
2005**

De nieuwe Vogelkalender 2005 kost in Nederland € 8,- en wordt zonder kosten aan uw adres verzonden. Voor verzending naar het buitenland betaalt u € 9,50 per kalender. De Vogelkalender 2005 kunt u bestellen door gebruik te maken van de acceptgirokaart die met dit nummer van *het Vogeljaar* wordt meegezonden. Daarop hoeft u alleen uw bank- of uw girorekeningnummer en het juiste bedrag in te vullen. Gebruikt deze acceptgirokaart alléén voor het bestellen van de kalender. U kunt de kalender ook bestellen door het bedrag over te maken naar Postbank-rekening 4325, ten name van de penning-meester van het Kalenderfonds te Hedel. Als u op deze wijze bestelt, zorg dan wel dat het verzendadres duidelijk is aangegeven.